

Ordinariaat voor de Nederlandse Strijdkrachten

‘Wat bezielt ons?’

Richtingaanwijzers voor een synodale Kerk

Inleiding

In oktober 2021 is in de Rooms-Katholieke Kerk de voorbereiding op de Bisschoppensynode van 2023 over de Synodaliteit van start gegaan. Het uitgangspunt van deze Synode is om in de gehele Kerk een proces te starten waarin het samen op weg zijn en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle gelovigen centraal staat.

In het Vademecum van het Synodaal Proces wordt dit zo beschreven: *“Hoe vindt dit ‘samen op weg gaan’ op verschillende niveaus (van het lokale tot het universele) plaats, waarbij het de Kerk mogelijk wordt gemaakt het Evangelie te verkondigen? Welke stappen nodigt de Geest ons uit te zetten om te groeien als synodale Kerk?”*

De Nederlandse Bisschoppenconferentie heeft op basis van de documenten uit Rome een diocesaan actieplan ontwikkeld. Centraal in dat plan staat het gesprek met zoveel mogelijk mensen binnen en buiten de kerk.

Ook binnen het Ordinariaat voor de Nederlandse Strijdkrachten zijn we met dit proces aan de slag gegaan. Na twee gezamenlijke ontmoetingen zijn de aalmoezeniers op pad gestuurd om te luisteren welke vragen, dromen en wensen er onder militairen, burgermedewerkers en het thuisfront leven. Kort gezegd luidt de kernvraag ‘wat bezielt je?’. Alvorens die vraag aan anderen voor te leggen, hebben we die vraag voor onszelf beantwoord: wat bezielt mij?

'Wat bezielt mij?'

Om de vraag naar andermans bezieling goed te kunnen onderzoeken, is het belangrijk om zicht te hebben op wat onszelf inspireert. Waar liggen onze dromen en vragen? En wat zouden wij van de Kerk willen en wensen? Hoe zouden we beter met elkaar kunnen optrekken, en onze gaven aan de geloofs- en militaire gemeenschap dienstbaar kunnen laten zijn?

Een inventarisatie van de reacties op de vraag 'wat bezielt mij?':

- Wat voor wereld laten wij aan de komende generaties na? Ik denk hier natuurlijk in eerste instantie aan mijn eigen kinderen, maar zie hier ook een opdracht in die voor onze hele generatie geldt. Enerzijds probeer ik het goede, mooie en schone wat onze cultuur en geschiedenis kent te bewaren, uit te leggen en mee te geven aan jongeren: dat kan geschiedenis zijn, of muziek, literatuur, maar ook de waarde van onafhankelijke nieuwsgaring en een goed werkende en beschaafde politiek en rechtspraak. Ik wil hier graag open in staan, en mee te werken aan een wereld waarin ruimte ontstaat. Ik hoop dat onze kerk eenzelfde openheid en ruimte kan uitstralen. Ik hoop daarbij dat de kerk zich hierbij richt op de noden en vragen van alle mensen, ongeacht geloof of achtergrond.

2

- Binnen de krijgsmacht denk ik dat het van groot belang is dat wij ons steeds blijven richten op elke militair en hen open tegemoet te treden, zonder iets terug te willen. Ik ben dan ook blij dat wij nog altijd een aanbodgestuurde Geestelijke Verzorging zijn, waarin wij vanuit onze zending ruimte hebben om agendaloos aanwezig te zijn en vanuit onze presentie en participatie mensen bij te staan.
- Mijn centrale uitgangspunt is de Liefde. Voor mij is de Liefde datgene dat tegenwicht biedt aan de chaos, aan het absurde. Mijn opvatting over de Liefde is ten diepste verbonden aan de woorden en daden van Jezus Christus. Hij heeft voorgeleefd hoe ik handen en voeten kan geven aan Liefde en compassie ook in deze wereld. Jezus voedt mij o.m. door te lezen in de Bijbel en door vieringen te bezoeken. Bij mij is dat gevarieerd; eucharistievieringen, woord- en communievieringen, gebedsvieringen, Taizévieringen of oecumenische vieringen. De Rooms-Katholieke Kerk is voor mij verbonden aan oude, mooie kerkgebouwen waar ik mijn geloof kan beleven in geur en kleur: De herkenbare structuur, het ritme van gebeden, de Gregoriaanse gezangen (daar kan voor mij geen yoga tegenop) maar ook kaarslicht en het glas-in-lood inspireren mij. Het maakt me rustig. Het brengt me dichterbij God en voedt de Liefde in mij. God spoort mij in de vertrouwde gebeden aan om het goede te doen. In die zin hoop ik vooral dat de kerk blijft zoals ze is en dat de oude

gebouwen blijven als bakens van Gods aanwezigheid, inspiratie en rust. Ik waardeer de traditie. Ik pleit voor een kerk die zelf ruimhartig Liefde zaait, geen onderscheid maakt tussen man en vrouw, huidskleur en gender. Die ieder mens als Kind van God blijft zien. Ik pleit voor een profetische, kritische kerk die steeds weer opnieuw het gesprek aangaat over liefde en vrede. Een kerk die zich kwetsbaar opstelt. Een kerk die zich keer op keer hardop uitspreekt over klimaat, naastenliefde, onrechtvaardigheid, oorlog en vrede en dat ook voorleeft. Een kerk die dienstbaar is aan de samenleving en de aarde. Zo is dienstbaarheid ook in mijn werk het beste te realiseren. Zo waait de Geest door mijn hele mens-zijn. Als ik vanuit mijn kwetsbaarheid Liefde zaai, zal ik ook Liefde, compassie en vrede oogsten. Als we dat als mens allemaal doen zal het Koninkrijk van God op aarde al vorm krijgen.

- Ons werk als aalmoezenier/ geestelijk verzorger binnen de krijgsmacht is een individueel beroep en ambacht. Op de werkvloer sta je vaak alleen en er zijn zo af en toe momenten waarop je de andere collegae bezoekt tijdens corpsdagen en andere bijeenkomsten. De saamhorigheid en betrokkenheid zou altijd beter kunnen maar er zijn de afgelopen jaren meerdere momenten waarop dit ten goede is gekomen met name door de RKGV dag in den lande met gezellige BBQ en ontmoeting. De sfeer is goed in het corps.
- Het is belangrijk om je geestelijk en spiritueel te laten voeden. Ik merkte dat als aalmoezenier dat dit erg belangrijk is en heb me de vraag gesteld van Thomas Merton: " Op welke plaatsen onder handbereik heb ik me gelukkig gevoeld en of in een diepere geestelijke verbondenheid tot God ervaren? Toen kwam ik voor mijzelf al snel uit bij de spiritualiteit en orde van de Norbertijnen/ Premonstratenzers. Deze plaats met gregoriaanse vespers en goed verzorgde

liturgie vervoerde me als kind al in het diepere Christus mysterie. Op deze abdij plaatsen heb ik het mysterie van de Christusliefde diep ervaren. Deze ervaringen resulteerde erin dat ik mijn geestelijke voeding haal en me als persoon verbonden heb aan een abdijsamenleving van de Norbertijnen. Geloven doe je niet alleen maar sterkend in gemeenschap waar plaatst is voor iedereen en waar de talenten van eenieder erkend en gezien worden en vooral gewaardeerd worden. Norbert van Gennep had een kerk voor ogen waar eenieder welkom is en een open houding is waar de liefde van God ervaren wordt. Ook had hij een kerk voor ogen met een duidelijke boodschap tot hervorming en vernieuwing. Een luisterende kerk waar het volk van God volledig vertegenwoordigd is in gemeenschap: Mannen, vrouwen, leken samen het volk van God. Centraal leven de Norbertijnen rondom het gebed en Eucharistie in de maatschappij. Deze lange traditie is voor mij een geestelijke inspiratie bron. Net als Norbertus de liefde van God als bemind kind van God present stellen in de wereld.

- Wat mij gaande houdt is het idee iets bij te dragen aan de maatschappij, hoe klein ook. Ik ben erg bezorgd over de ontwikkelingen op dit moment in onze wereld, en dan heb ik het natuurlijk over de oorlog, maar ook over de

polarisatie, de afkalving van het vertrouwen in de elkaar, de omgang met vreemdelingen, het verdwijnen van hoop en visie en natuurlijk het verwoesten van het klimaat, de aarde en het ecosysteem. In het christendom vind ik een houding en wijsheid die daarin behulpzaam zijn voor de maatschappij, voor mij en voor anderen. Ik probeer daarvan iets over te brengen in mijn werk.

Van de kerk zou ik meer steun wensen op dat gebied. Ik ervaar in de kerk nu een grote nadruk op sacramenten en liturgie, en die zijn natuurlijk belangrijk, maar dat staat ver af van waar ik dagelijks mee bezig ben en ook van waar mijn inspiratie ligt. Alleen de woorden van de Paus gaan vaak over de zaken die voor mij echt belangrijk zijn, voor de rest ervaar ik weinig steun van de kerk. Bisschoppen spreken zich zelden uit over maatschappelijk thema's. Voor militairen specifiek zou meer aandacht voor vredesbevordering behulpzaam zijn. Ook daar spreekt de kerk (behalve direct vanuit Rome) nauwelijks over. En dat allemaal terwijl we met de Sociale Leer een waardevolle visie hebben op maatschappelijke thema's, maar die brengen we niet over de Bühne.

- Voor mij persoonlijk als aalmoezenier vind ik het belangrijk dat ik mij verbonden voel en mij verbonden weet met de plaatselijke kerk, alsook onze wereldkerk. Voor mij is het belangrijk dat ik me daartoe steeds weer opnieuw laat voeden, door het wekelijks bijwonen van de weekendviering in ons dorp. Het samenkomen in de kerk en daarbij het luisteren naar Gods Woord, het samen bidden en het ontvangen van de H. Communie zijn voor mij als persoon, maar ook als aalmoezenier, essentieel om mij verbonden te voelen met de Kerk, alsook met Christus. Het is mijn inziens steeds noodzakelijk om mij zo te laten voeden en inspireren voor mijn eigen persoonlijk leven, maar ook om het ambt van aalmoezenier goed te kunnen vervullen. Mijn inspiratie haal ik uit de lezingen uit de H. Schrift en deze actualiseren in het leven van alle dag.

4

- Vanuit de verbondenheid met de Kerk, vanuit mijn persoonlijk geloof, hoop ik de militairen en veteranen, in de ontmoetingen die ik heb iets van die Blijde Boodschap van God te laten ervaren. Ik hoop dat ik als aalmoezenier deze boodschap uitstraal. Dat ik laat zien dat de basis en bron van mijn leven is. Mijn ervaring is dat vaak vragen komen, waar ik vervolgens over in gesprek kan gaan met de militair, de veteraan.
- Bij het vervullen van mijn ambt als aalmoezenier zijn met name twee verhalen uit de Bijbel voor mij belangrijk en inspirerend: het verhaal van Emmaüs en de parabel van de zaaier. Ik probeer ook als aalmoezenier mee te lopen met de militairen en veteranen. Naar hen te luisteren, maar ook te vertellen over onze rijke traditie, als de kans daartoe is en men ervoor open staat. Het is als de parabel van de zaaier en afwachten of het iets oplevert, of er iets gaat groeien...
- Voor de toekomst zou het misschien een idee zijn om onze Corps aalmoezeniers meer bij de kerk te betrekken, doordat aalmoezeniers tijdens weekendvieringen vertellen over hun werk, in een overweging of inleiding

tijdens de viering, dit rondom bepaalde specifieke momenten in het kerkelijk jaar: o.a. de vredesweek of roepingenzondag. Ook kan iemand benoemen in zijn of haar plaatselijke kerk dat men op uitzending gaat en vragen om gebed en nadien vertellen over je ervaringen.

- Misschien zou het ook goed zijn om af en toe als Corps bij elkaar te komen voor een bezinningsdag. Bij voorkeur in een monastieke omgeving en mee te gaan in de ritme van gebed van de kloostergemeenschap. Om zo te herbronnen en je te laten voeden en met nieuwe inspiratie weer verder te gaan als mens en als aalmoezenier. Misschien is het goed om eens op bedevaart te gaan of met ons Corps aalmoezeniers een bezoek te brengen aan Rome, het centrum van onze Wereldkerk en daar Paus Franciscus te ontmoeten...

Ordinariaat voor de Nederlandse Strijdkrachten

Als aalmoezeniers zijn we ook naar de militair toegegaan met de vraag: "Wat bezielt je, wat inspireert je als militair, in je thuisfront, in je bijdrage aan deze wereld? Wat zou je willen of nodig hebben, wat zou de Kerk voor je kunnen betekenen en wat zou je zelf voor de geloofsgemeenschap van het militair ordinariaat kunnen doen? Hoe groeien we in onze gemeenschappelijke bijdrage aan het welzijn van de geloofsgemeenschap binnen de krijgsmacht en aan defensie in het algemeen?"

Een inventarisatie van de reacties op de vraag 'Wat bezielt jou?':

- De jongere militairen die ik spreek zijn deels vooral verlangend naar het avontuur, maar maken zich tegelijkertijd ook veel zorgen over de toekomst. Een deel van hen wil bijdragen aan een beter milieu, en zijn bijvoorbeeld om deze reden veganist. Anderen worden vooral gedreven door een streven naar rechtvaardigheid, en maken zich grote zorgen over de oorlog in Oekraïne. De meesten die ik tegen kom zien een toekomst, en geloven ook dat deze goed en

mooi kan zijn, maar vrezen ook dat voor hun generatie veel minder mogelijk is dan voor de vorige. Tegelijkertijd hebben zij soms ook andere prioriteiten, en zien zij de ruimte voor de eigen ontwikkeling, eigen tijd en vrijheid als veel belangrijker dan geld of carrière. Deze insteek botst soms wel met de realiteit van de krijgsmacht.

Wat ik van hen hoor is dat zij vooral geïnspireerd worden door authenticiteit. Zij zijn vaak enorm nieuwsgierig naar verhalen en ervaringen, zolang deze echt en oprecht zijn. Veelal hebben zij minder geduld met hypocrisie of geheime agenda's. Geduld kan soms lastig zijn. Ik merk een interesse in verdieping, al merk ik evenzeer dat hun kennis vaak heel beperkt is. Dat is een nadeel, omdat veel zaken niet resoneren, maar tegelijkertijd maakt het dat zij met een grote onbevangenheid naar bijvoorbeeld de kerk kijken, en zeker open staan voor wat de kerk is en zegt. Maar vooral hopen zij dat de kerk handelt: zichtbaar bijdraagt dat de wereld beter wordt.

Oudere militairen die ik deze vragen heb worden met name geïnspireerd door de militairen met wie zij optrekken en mee op uitzending zijn geweest. Deze

groep is voor hen een levende gemeenschap met gedeelde ervaringen en gedeelde waarden. Sommigen maken zich zorgen over de toekomst van de krijgsmacht, maar een grote groep is vooral ook gericht op vernieuwen en verbeteren. Als zij denken aan wat de kerk zou kunnen doen hopen zij op een kerk die in actie komt om onrecht te benoemen en op te komen voor achtergestelden.

- Voor gelovige militairen die ik deze vragen heb voorgelegd geldt dat zij met name hopen op een schenkende kerk, liefde gevend en niet oordelend, maar een die ook zichtbaar is in de krijgsmacht. Ik hoor groot enthousiasme als het gaat om bedevaarten, vooral als er ook een actief element in zit. Santiago bijvoorbeeld, maar ook de motorbedevaart of de motorconferentie (dit enthousiasme voor actieve bezinning geldt overigens ook voor de niet kerkelijke en ongelovige militairen, zolang het aanbod maar inclusief is). Hierin wordt ook de mogelijkheid tot ontmoeting gezien.
- Wat betreft de vraag naar bezieling onder militairen antwoord ik vanuit mijn plaatsing; de gezondheidsopleidingen in Hilversum. Er is een onderscheid te maken tussen artsen en verpleegkundigen. De artsen die ik spreek stralen een enorme energie uit die twee kanten op gaat. Enerzijds de ander genezen (een basishouding vanuit het vak) en anderzijds enorm van het leven genieten (een hedonistische instelling). Een mentor zei dat hij zelden zulke feestvierders ontmoet als juist de artsen in opleiding. Er is nauwelijks belangstelling voor religie of kerk. In bezinningsdiensten ervaren ze een lied uit Taizé ('Dans nos obscurités') al als saai en mij werd de suggestie gedaan die te vervangen door 'Schouder aan schouder staan' van Guus Meeuwis en Marco Borsato. Religie is totaal teruggebracht tot de privéwereld en in opleidingstijd buiten beeld. Gek genoeg bezoekt de arts na de opleiding tijdens uitzendingen en vaarperiodes eigenlijk standaard mijn kerkdiensten. Op dat moment, na de opleiding, is er meer ruimte voor geloof. Dan mag het. Dan is er ook het gesprek.

Bij de opleiding voor verpleegkundigen ligt dit genuanceerder. Wat ik hoor is een verlangen om uitgezonden te worden om het leed in de wereld te kunnen verzachten. Daarom doen zij de opleiding. In het omgaan met het lijden krijgt bij verpleegkundigen religie meer ruimte. Alsof het eerder geaccepteerd is om erover te spreken dan bij de artsen. Daar ligt een kans. Ten eerste is het uitspreken van een gebed vaak welkom. Hoe sporadisch ook, zelfs met het eten zie ik af en toe iemand een moment stilte nemen en een kruisteken slaan. Een kerk die aanhaakt bij die leefwereld heeft kansen. Het is zoeken naar inspirerende teksten en gebeden die enerzijds aansluiten bij de traditie maar anderzijds ook aansluiten bij de leefwereld van militairen vandaag. Rituelen zijn hier ook welkom. Een kaars aansteken krijgt iets helends, is verdiepend en is een hand uitsteken naar God. Maar ook vieren en delen in een vorm die aanslaat geeft kansen. Ik reik hierin ook voorbeelden aan. Het aanmaken van kaarsen bij een bezinning in het veld is een sacraal moment. Een groep deelt ineens even in alle rust het gebroken en gedeelde leven. Is het houden van een

religieus stiltemoment/gebedsmoment zoals een vesper ergens op een avond wenselijk? Kan de kerk mij ook hier voeden? Naast deze houding tref je ook de burgerlijke levensvisie aan. De meerderheid van de verpleegkundigen wil maar een jaar of 5 in dienst blijven. Daarna is er een breed verlangen om te trouwen en een gezin te stichten. Als we er als kerk, als aalmoezeniers, in slagen om ze tijdens de diensttijd te binden, kan dat tegelijk voorwaardenscheppend zijn voor bezoek aan kerkdiensten en voor scharniermomenten rondom huwelijk en doop na de diensttijd.

- De kerk is volledig afwezig in het publieke debat en of domein. De kerk is te veel bezig geweest op haar klerikale taak en hierdoor het gesprek, luisteren kwijt geraakt met de maatschappij. Ik vrees dat er weinig terecht komt van alleen luisteren naar de ander als de ander de kerkelijke gemeenschap al verlaten heeft omdat hij/ zij niet gezien wordt en of zijn/ haar talenten niet worden gewaardeerd. Wat hebben wij nodig? We zullen terug moeten naar de basis en dat is verhalen vertellen. Getuigen van de persoon Jezus. Dat is ook de crisis in de kerk en maatschappij: We zijn de getuigenis van de persoon van de Christus verloren. Alle schandalen en de onvolwassen manier van getuigen tegen seksueel misbruik en moreel kompas met de ander is schadelijk en vernietigend geweest voor het systeem en instituut. Ook hierover is in de openbaarheid nauwelijks excuus en of spijt betuigd door de clerici. Hierdoor hebben massaal gelovigen de rug gekeerd naar het instituut kerk.

Paus Franciskus zegt, verlaat uw huizen en ga de straat op en wees zichtbaar tussen de mensen. Daar begint het mee. Opnieuw terug gaan naar de plaatsen waar mensen samen komen en contact maken. Dat doen we als geen ander in de militaire maatschappij. Ik kom meer niet gelovige mensen tegen dan gelovigen. Ik vrees dat we als kerk te lang hebben gewacht om met een duidelijk antwoord te komen tegen de secularisatie. Het tij kan moeilijk gekeerd worden en het gaat zoals het gaat. We zullen opnieuw en sterker moeten vertrouwen op de Christus zelf. Het is zijn kerk en Hij geeft de leiding. Ook hierbij past een nieuwe taal. Een taal van verhalen, getuigenissen etc voor mensen in deze tijd.

De meesten zijn blanco en kennen het geloof en traditie niet. In gesprekken kunnen we samen met hen de weg bewandelen van troost en bemoediging. Dat zijn in mijn ogen de weg naar vernieuwing. Bemoedigen en troost van de seculiere mens in de zoektocht naar zin. Wat hebben we nodig van de kerk? Nieuwe wegen vinden naar nieuwe woorden van troost en bemoediging in een 'seculiere' taal. Terugkijken naar onze lange tradities waar steeds weer hervorming en vernieuwing kwam door mensen zoals Norbertus. Laten we gewoon weer terug gaan naar de mensen en met ze contact te maken. Op de plaatsten zijn waar zij ook zijn. Kom uit je huizen en ga de straat op. Stel je deuren open van je huis en je hart. Blijf getuigen van de persoon Jezus de Christus. Daar ligt het antwoord. God is Liefde! Een eenvoudige boodschap die helaas niet zo eenvoudig meer te verspreiden valt in de hedendaagse individuele seculiere wereld.

- Als aalmoezenier ben je aanwezig en je aanwezigheid en uitstraling geeft veiligheid en geborgenheid voor de mensen die aan je zorgen zijn toevertrouwd. Zo zijn we instrument in de huidige militaire tijd. Bemoediging en troost in een hedendaags jasje en taal. De kerk is te veel naar binnen gericht en niet naar buiten. We zullen als kerk een nieuwe taal moeten leren spreken om onze heilige traditie en geloofswaarheid door te geven aan de volgende generaties. Hoe wil je dat doen als instituut dat een andere taal spreekt, een gelovige taal, die de huidige generaties niet meer meegekregen heeft en of geleerd heeft door afwezigheid van die kerk? Dat is een lang proces en lukt niet van vandaag op morgen. Deze crisis zit in de kerk zelf en dat komt omdat ze niet meer in staat is om goed contact te maken met de wereld om haar heen. We zullen een nieuwe taal moeten ontwikkelen: de Blijde Boodschap in een nieuwe taal die de hedendaagse maatschappij aanspreekt en waar mensen zich thuis voelen en bemoedigd weten.

- Op de brigades kom ik weinig geloof tegen. Als ik gelovigen tegen kom dan zitten ze bij allerlei nieuwe bewegingen met sekte achtige trekken. Een gewone gelovige jongere vindt zijn heil op bezielende plekken zoals abdijen, gelovige bewegingen maar niet meer in de reguliere vergrijsde parochie die vaak op de eigen gemeenschap is gericht.

Wat we nodig hebben is een kerk die in staat is om nieuwe wegen te vinden en met nieuw elan een verhaal te vertellen naar de seculiere wereld waarin ze leeft. Er liggen kansen genoeg maar je moet ze wel nemen. Gewoon terug naar de basis. Luisteren, het gesprek aangaan, zichtbaar zijn en bemoedigen. Verhalen vertellen in een begrijpelijke taal naar de hedendaagse seculiere mens. Gebruik je eigen rijke traditie om hernieuwde positiviteit uit te stralen en betrek het gehele volk van God erbij. Maak van de kerk een thuis voor iedereen. Want we zijn allen beminde kinderen van dezelfde Vader.

8

- Bij veel militairen merk ik dat ze door hun werk graag een bijdrage willen leveren aan een betere wereld. Natuurlijk spelen er ook andere motieven, maar verantwoordelijkheid voor de maatschappij speelt vaak een rol. Ik denk dat veel militairen de kerk niet meer zo relevant vinden. Ze weten niet wat ze er aan zouden kunnen hebben. Zelfs zij die (in enige mate) gelovig zijn, zijn dat vaak heel individueel. De relevantie van de GV'er snappen ze soms nog wel, maar dat is voor velen slechts één hulpverlener tussen vele, maar de kerk is echt ver van hun bed. Als de kerk relevant wil worden en blijven is het, denk ik, belangrijk als zij een duidelijk verhaal brengt op de thema's die de militair belangrijk vindt.

- In mijn gesprek met militairen, blijkt dat men gekozen heeft om militair te

worden soms vanwege het avontuur en het beleven van spannende dingen. Maar bovenal wordt meestal genoemd dat men als militair wilt bijdragen aan een betere en rechtvaardige wereld. Dat men voor de zwakkeren in onze wereld wilt opkomen en beschermen. Dat men wilt zorgen dat mensen kunnen opgroeien in een veilige wereld. Dat is voor de meeste militairen de reden om militair te worden en te zijn. Het gaat niet om willen vechten, maar soms moet het als een uiterste middel, juist om degenen die niet voor zichzelf kunnen opkomen, te beschermen. Soms zijn militairen jong en zoekt men het avontuur, maar als je doorvraagt bij deze groep, blijkt meestal dat men een sterk rechtvaardigheidsgevoel heeft en men een steentje wilt bijdragen aan een betere wereld.

- Het is goed dat wij als Corps aalmoezeniers en als Ordinariaat, als Kerk, hierbij aansluiten. Hier ligt mijn inziens de verbinding tussen militairen en de Kerk / het geloof: dat wij allen opkomen voor zwakkeren in onze wereld en dat wij allen worden uitgenodigd om te bouwen aan een rechtvaardige wereld voor iedereen. Het gaat om naastenliefde en dit handen en voeten te geven in het leven van alle dag, ook dat van de militair. De sociale leer van de kerk kan daarvoor een richtsnoer zijn.
- Ik denk dat het goed is om als RKGV diverse activiteiten aan te bieden aan de militairen, zodat zij zich ook kunnen laten voeden door het geloof en onze rijke Katholieke traditie of dat zij dit leren kennen. Veel doen we al: de militaire Lourdesbedevaart, de Kruisweg in Roermond, de Requiemviering. Maar we kunnen vast nog veel meer aanbieden: bv. eigen katholieke conferenties, een bedevaart / pelgrimage (kort of langer qua tijd), bezinningsbijeenkomsten etc. Laten we hier creatiever in worden om zo de verbinding te maken tussen de Kerk en de militair. De extreme kruisweg is hier een voorbeeld van.

- ‘Samenvattend zou ik de gesprekken kunnen terugbrengen naar de woorden: **BACK TO BASIC**. Hiermee wordt bedoeld: terug naar de kern, of terug naar de Bron. Er is behoefte aan **context, verbinding en gedeelde verantwoordelijkheid**. Een actief appél op actie, op dingen doen. Op vragen kunnen stellen en bevraagd worden. Een behoefte aan uitleg van bredere context, op het ‘waarom’ van dingen en op duidelijke en transparantie communicatie over standpunten en keuzes die gemaakt worden.
- Het is niet voldoende om als Kerk enkel op zondag te ‘zenden’ en daarna iedereen weer naar huis te laten gaan. Jonge mensen hebben behoefte aan **actieve betrokkenheid**. Ze willen het gesprek aangaan en antwoorden krijgen

op hun vragen. Heel veel zaken die voor voorgaande generaties wellicht vanzelfsprekend waren, zijn dit voor de nieuwe generatie niet langer. Waarom lezen we vandaag deze Bijbeltekst? In welke context moeten we deze tekst begrijpen? En wat betekent dit NU voor mij? Welk appél doet dit op mij? Welke verantwoordelijkheid heb ik als Christen in mijn doen en laten voor de wereld en de mensen om mij heen?

- Christen zijn is een actieve **beweging**, in plaats van een passief gegeven. Het doel van veel jonge mensen is hiermee niet om een béter Christen te worden, maar om **MEER** Christen te worden.
- Voor veel jonge mensen zit **bezieling in ACTIE**. De Geest zet ons aan tot handelen. Door verantwoordelijkheid te delen, kan de Kerk weer groeien. Door jonge mensen actief te betrekken en mooie initiatieven te laten ontplooiën, kan de Kerk ook toekomstige generaties bereiken. **Openheid, transparantie en flexibiliteit** zijn hierbij van groot belang. Wees niet bang voor de **vernieuwing**, voor nieuwe vormen en nieuwe wegen. Werk aan **oecumene en verbinding**, over de grenzen van de Kerk heen. Er zit een enorme bron van inspiratie en creativiteit bij de nieuwe generatie, laat dit groeien en bloeien en we zullen er uiteindelijk de vruchten van plukken'.

Afsluitende bevindingen

Het Ordinariaat voor de Nederlandse Strijdkrachten is het achtste Bisdom van de Nederlandse Kerkprovincie. We lopen deels tegen dezelfde uitdagingen als de andere bisdommen aan. Tegelijkertijd zijn er specifieke uitdagingen én kansen. Er zijn mooie gedachten verzameld en in dit rapport op papier gezet. Het gevaar bestaat om te denken dat dit rapport het einde van een proces is. Dat zeker niet! Feitelijk begint het proces nu pas. Om samen met elkaar – Geestelijk Verzorgers én militairen, gelovigen en niet-gelovigen – op weg te gaan. Moge de vrucht van de eerste inventarisatie een aanzet geven voor een continu proces van ontmoeten en luisteren. En moge de heilige Geest ons hiertoe blijven inspireren en richting wijzen.

Den Haag, mei 2022

Stafaalmoezenier P.J.M. Vlaar